

Hver anden selvstændig glemmer pensionen

Knap hver tredje selvstændig undlader – år efter år – at spare op til pensionen. Og yderligere en stor gruppe på omkring 30 pct. indbetaler meget beskedne beløb.

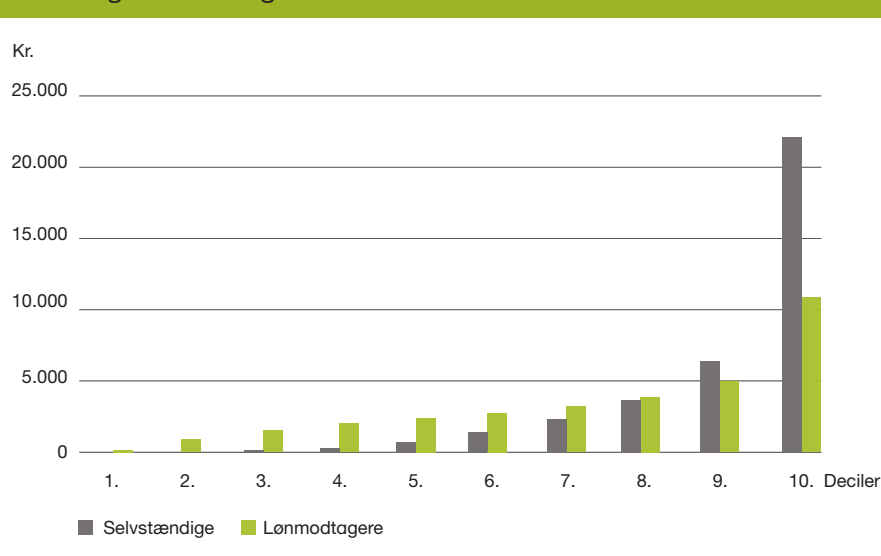
Det viser en ny analyse fra ATP. Analysen bygger på, hvad de selvstændige har indbetalt til pension i perioden 2005-2009.

For mange mennesker vil private pensioner spille en vigtig rolle for de økonomiske vilkår som pensionist. Selvstændige uden pensionsopsparing risikerer at være blandt fremtidens virkeligt fattige pensionister:

»Mens langt de fleste lønmodtagere indbetaler til pension og gør det stabilt år efter år, er billedet et helt andet for de selvstændige. Over halvdelen af de selvstændige glemmer pensionen. Tre ud af ti selvstændige indbetalte slet ikke til pension i de fem år, vi har undersøgt, og for mange andre var indbetalingerne meget beskedne. Selvstændige betaler desuden ikke til ATP«, siger analysechef i ATP Ole Beier Sørensen.

Han betegner det som et paradoks, at de selvstændige, der i gennemsnit har højere indtægter end lønmodtagerne,

Selvstændiges pensionsopsparing, fordeling efter gennemsnitlige månedlige indbetalinger 2005-2009

Ca. 30 pct. af de selvstændige indbetalte ikke til pension i 2005-09, mens de 10 pct., der indbetalte mest, stod for hele 60 pct. af de samlede indbetalinger i perioden.

Kilde: ATP 2012. Beregninger foretaget på registerdata fra Danmarks Statistik. Tallene er opgjort i 2009-priser.

sparer mindre op til pension.

»Det handler nok i høj grad om opmærksomhed. I modsætning til lønmodtagere skal de selvstændige selv tage stilling til deres pension. Det er der mange, der glemmer eller udskyder, og det giver et stærkt varieret billede med mange selvstændige helt uden pensionsindbetalin-

ger og nogle få med meget store indbetalinger.«

Ifølge Frank Korsholm, afdelingschef i Håndværksrådet, glemmer mange selvstændige at prioritere en almindelig pensionsopsparing, fordi de tror, at de kan spare op i virksomheden: »Mange tror, at de kan sælge deres virksomhed ▶

- lige inden pensionsalderen og på den måde sikre otiummet. Men virkeligheden er, at mange små virksomheder har en meget lav handelsværdi – og så ender ejeren næsten helt uden opsparing til alderdommen,« siger Frank Korsholm.

Derfor råder Håndværksrådet selvstændige til i god tid at planlægge alderdommen. Og til at få realistiske forestillinger om virksomhedens værdi, når de selv træder ud af den.

»Det er selvfølgelig godt at spare op i sin virksomhed, så den bliver robust. Men opsparing i virksomheden kan ikke stå alene. Vi råder altid til, at man spreder sin opsparing, så man ikke står uden formue, hvis virksomheden fx bliver hårdt ramt af konjunkturerne,« siger Frank Korsholm.

Erhvervet afgørende for opsparing

Det er dog ikke alle selvstændige, der glemmer pensionsopsparingen. For eksempel er selvstændige fysioterapeuter i den absolutte elite, når det gælder opsparing til pension. Hele 97 pct. har indbetalt til pension. Men det er der faktisk en meget kontant forklaring på: Fysioterapeuterne har gjort det til et fast element i deres måde at drive virksomheden på.

Det forklarer Johnny Kuhr, formand for Danske Fysioterapeuter. I årene efter årtusindskiftet blev foreningen klar over, at der var et stort pensionsefterslæb hos privatpraktiserende fysioterapeuter. »Vi kunne se, at en række fysioterapeuter risikerede at ende uden anden pension end folkepensionen,« siger Johnny Kuhr.

Fysioterapeuter modtager – ligesom fx

Uddannelse og pension hænger sammen

Udvalgte faggruppers indbetaling til pension i perioden 2005-2009, opgjort i procent

	Ingen indbetaling	Indbetaling i fem år
Tandlæge	1	96
Fysioterapeut	3	87
Landmænd	20	64
Tømrer mv.	20	61
Mekaniker	23	59
Detailhandel	25	53
Frisør mv.	26	55
Uden erhvervskompetencegivende uddannelse	38	40
Alle selvstændige	29	52

Der er ganske store variationer med hensyn til pensionsindbetalinger på tværs af faggrupper. Uddannelse har betydning for, om der indbetales til pension eller ej. De selvstændige, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse bag sig, sparer ganske enkelt mere op end andre selvstændige.

tandlæger – patienter, som får tilskud til behandlingen fra sygesikringen. Og netop det faktum benyttede foreningen sig af: »Vi forhandlede os frem til, at det blev obligatorisk at indbetale til pension for alle selvstændige, der arbejder under sygesikringen – at man simpelthen ikke fremadrettet kunne få aftale med sygesikringen uden at indbetale mindst 1.000 kr. i pension om måneden.«

Indbetaling til pension blev obligatorisk, men medlemmerne har taget godt imod ordningen. »Vi kan se, at indbetalingerne til pensionskassen i langt de fleste tilfælde er væsentligt større end de obligatoriske 1.000 kr. om måneden, så medlemmerne har kunnet se samme behov for pensionsopsparing som os,« siger Johnny Kuhr.

I modsætning til fysioterapeuterne har frisørfaget en langt større andel af selvstændige uden pensionsopsparing: 26 pct. har ikke sparet op til pension de seneste fem år.

Direktøren hos organisationen for selvstændige frisører og kosmetologer, John Petersen, går ikke ind for tvang i forhold til pensionsopsparing: »Vi informerer om det fornuftige i at spare op til pension, men vi hverken kan eller vil tvinge selvstændige til at skyde penge ind på pensionsopsparingen. Hvis det er dårlige tider – og der ikke er mange penge på bundlinjen, så mangler overskuddet til at spare op,« siger John Petersen.

Metoden bag opgørelsen

I denne opgørelse er *selvstændig* defineret som mennesker, der er 25-64 år, der gennem hele perioden 2005-2009 har haft indtægt i form af overskud fra selvstændig virksomhed eller B-indkomst uden samtidig at have haft lønindkomst eller have modtaget førtidspension. For de *lønmodtagere*, der sammenlignes med i undersøgelsen, gælder den modsatte definition, nemlig at de kun har haft lønindkomst.

Opgørelsen omfatter det, man kunne kalde kernegruppen af selvstændig erhvervsdrivende. Efter denne definition tæller gruppen af selvstændige ca. 60.000. Faggrupperne er defineret ud fra den højeste færdiggjorte uddannelse.

Beregningerne er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.